

Bruxelles, 22. ožujka 2024.
(OR. en)

8155/24

Međuinstitucijski predmet:
2024/0069(NLE)

SOC 234
EMPL 136
ECOFIN 358
EDUC 102
JEUN 67

POP RATNA BILJEŠKA

Od:	Glavna tajnica Europske komisije, potpisala direktorica Martine DEPREZ
Datum primitka:	21. ožujka 2024.
Za:	Thérèse BLANCHET, glavna tajnica Vijeća Europske unije
Br. dok. Kom.:	COM(2024) 133 final
Predmet:	Prijedlog PREPORUKE VIJEĆA o ojačanom kvalitativnom okviru EU-a za pripravnništvo

Za delegacije se u prilogu nalazi dokument COM(2024) 133 final.

Priloženo: COM(2024) 133 final

EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 20.3.2024.
COM(2024) 133 final

2024/0069 (NLE)

Prijedlog

PREPORUKE VIJEĆA

o ojačanom kvalitativnom okviru EU-a za pripravnništvo

{SEC(2024) 97 final} - {SWD(2024) 66 final} - {SWD(2024) 67 final} -
{SWD(2024) 68 final}

OBRAZLOŽENJE

1. KONTEKST PRIJEDLOGA

• Razlozi i ciljevi prijedloga

Predsjednica von der Leyen u svojim je političkim smjernicama ⁽¹⁾ naglasila potrebu da se ojača europsko socijalno tržišno gospodarstvo i potiče „rast koji otvara[...] kvalitetna radna mjesta, osobito za mlade”.

Nezaposlenost mladih u EU-u je i dalje problem: stopa nezaposlenosti mladih više je nego dvostruko veća od ukupne stope nezaposlenosti ⁽²⁾. Važno je aktivirati veći broj mladih koji ne rade, nisu u sustavu redovitog obrazovanja te nisu u sustavu obrazovanja odraslih (NEET-ovi) jer se oni suočavaju s posebnim preprekama sudjelovanju na tržištu rada. Zato se u Akcijskom planu za provedbu europskog stupa socijalnih prava ⁽³⁾ utvrđuje cilj smanjenja stope mladih u dobi od 15 do 29 godina koji ne rade, nisu u sustavu redovitog obrazovanja te nisu u sustavu obrazovanja odraslih s 12,6 % (2019.) na 9 % do 2030., tako da se poboljšaju njihovi izgledi za zapošljavanje.

Pripravništvo mladima može pružiti priliku da steknu praktično i stručno iskustvo, poboljšaju svoje vještine i lakše se uključe u tržište rada. Poslodavcima nude priliku da privuku, obuče i zadrže radnu snagu. Međutim, vrijednost pripravništva ovisi o kvaliteti. Pripravništvo kvalitetnim čine pravedni i transparentni radni uvjeti i odgovarajući obrazovni sadržaj. Osim toga, pripravništvo koje je uključivo pristup tržištu rada može olakšati svima, uključujući mlade u ranjivom položaju.

Prema procjenama na temelju podataka iz europske ankete o radnoj snazi (EU-LFS), u EU-u je 3,1 milijun pripravnika (podaci iz 2019.), od čega ih je 1,6 milijuna plaćeno, a 1,5 milijuna neplaćeno. Sve veći broj pripravnika u EU-u sudjeluje u prekograničnom pripravništvu (21 % pripravnika 2023. u usporedbi s 9 % u 2013.) ⁽⁴⁾, što pokazuje da pripravništvo može doprinijeti i pravednoj mobilnosti radne snage u EU-u. Procjenjuje se i da je 2019. oko 370 000 plaćenih pripravnika ⁽⁵⁾ sudjelovalo u dugotrajnom pripravništvu (duljem od šest mjeseci), uključujući uzastopno/višekratno pripravništvo kod istog poslodavca. Od toga je oko 100 000 pripravnika obavljalo dugotrajno pripravništvo s lošim obrazovnim sadržajem ⁽⁶⁾.

Preporuka Vijeća iz 2014. o kvalitativnom okviru za pripravništvo važna je referenca za to što pripravništvo čini kvalitetnim. U njoj se utvrđuju smjernice za pripravništvo izvan obrazovnih kurikuluma i obveznog stručnog osposobljavanja.

¹ Političke smjernice za sljedeću Europsku komisiju 2019. – 2024. „Ambicioznija Unija: Moj plan za Europu.” Dostupno [ovdje](#).

² Stopa nezaposlenosti mladih (u dobi od 15 do 25 godina) u siječnju 2024. bila je 14,9 %, u usporedbi s općom stopom nezaposlenosti (u dobi od 20 do 64 godine) od 6,0 % (Eurostat).

³ [COM\(2021\) 102 final](#).

⁴ [Flash Eurobarometer br. 523 \(2964 / FL523\)](#).

⁵ To ne uključuje pripravništvo koje je preduvjet za pristup određenoj profesiji.

⁶ Te bi brojke trebalo tumačiti s oprezom jer se temelje na kombinaciji rezultata istraživanja Flash Eurobarometra br. 523 (udio pripravnika koji su pripravništvo obavljali ukupno dulje od šest mjeseci i koji su izjavili da nisu naučili ništa korisno za rad) i podataka o broju plaćenih pripravnika iz ankete EU-LFS.

Komisija je 2023. provela evaluaciju te preporuke Vijeća ⁽⁷⁾, u kojoj je utvrđeno da kvalitativni okvir za pripravništvo pozitivno utječe na kvalitetu pripravništva u EU-u. Potvrđeno je i da je pripravništvo mladima i dalje važan način ulaska na tržište rada. Osim toga, kvalitetno pripravništvo ljudima svih dobi koji žele preusmjeriti svoju karijeru može biti korisna prilika za usavršavanje i/ili prekvalifikaciju i stjecanje praktičnih vještina kroz rad.

S druge strane, evaluacija je pokazala i da bi se neki aspekti mogli dodatno ojačati i poboljšati. Na primjer, preporučeno je da se načela kvalitete bolje integriraju u nacionalno zakonodavstvo, posebno za pripravništva na otvorenom tržištu, ojačaju praćenje i provedba kako bi se osiguralo da se ta načela primjenjuju u praksi i poveća informiranost različitih ključnih dionika. Istaknuto je i da bi trebalo bolje podržavati poslodavce, npr. financijskom potporom i praktičnim smjernicama. Naglašeno je da bi mladima trebalo pružiti konkretnije i praktične informacije o prekograničnom pripravništvu. Osim toga, utvrđeni su dodatni kriteriji kvalitete, kao što su pravedna plaća i socijalna zaštita, pravila o pripravništvu na daljinu / hibridnom pripravništvu, bolje odgovaranje na potrebe skupina u ranjivom položaju te pojačana potpora pripravnicima tijekom i nakon pripravništva. U evaluaciji je istaknuta i mogućnost da se područje primjene kvalitativnog okvira s pripravništva na otvorenom tržištu i pripravništva koja su dio aktivnih politika tržišta rada proširi i na druga pripravništva, npr. ona koja su dio kurikula formalnog obrazovanja i osposobljavanja.

Komisiju su na poboljšanje kvalitete pripravništva pozvali različiti dionici:

- izvješće o konačnom ishodu Konferencije o budućnosti Europe ⁽⁸⁾ uključuje poziv da se zajamči usklađenost pripravništva i radnih mjesta mladih sa standardima kvalitete, među ostalim kad je riječ o plaćama, i da se pravnim instrumentom zabrane neplaćena pripravništva na tržištu rada i izvan formalnog obrazovanja.
- Europski gospodarski i socijalni odbor u mišljenju o temi „Jednako postupanje prema mladima na tržištu rada” od 15. lipnja 2023. ⁽⁹⁾ naveo je da bi pripravništva trebala nuditi kvalitetan obrazovni sadržaj i odgovarajuće radne uvjete i da ne bi trebala biti zamjena za redovno zapošljavanje ili preduvjet za dobivanje posla.
- U mišljenju pod naslovom „Potpora zapošljavanju mladih: lakši prelazak u svijet rada za novu generaciju i jačanje Garancije za mlade” od 5. veljače 2021. ⁽¹⁰⁾ Odbor regija smatrao je da bi pripravništvo i naukovanje mladima trebali prvenstveno pružiti iskustvo učenja koje im može pomoći da donesu odluku o svojoj budućoj karijeri i razviju vještine potrebne za pristup stalnom zaposlenju

Europski parlament 14. lipnja 2023. donio je rezoluciju na temelju članka 225. UFEU-a ⁽¹¹⁾ u kojoj je pozvao Komisiju da ažurira i ojača Preporuku Vijeća iz 2014. te da je pretvori u konkretniji zakonodavni instrument. Pozvao ju je i da osigura minimalne standarde kvalitete za pripravništvo, uključujući plaću.

U tom je kontekstu Komisija u svojem programu rada za 2023. ⁽¹²⁾ najavila ažuriranje kvalitativnog okvira za pripravništvo kako bi se riješila pitanja pravedne plaće i pristupa socijalnoj zaštiti, kao dio rada Komisije na provedbi Akcijskog plana za provedbu europskog

⁷ Dostupno [ovdje](#).

⁸ [Konferencija o budućnosti Europe: izvješće o konačnom ishodu. svibanj 2022.](#)

⁹ Dostupno [ovdje](#).

¹⁰ Dostupno [ovdje](#).

¹¹ Dostupno [ovdje](#).

¹² [COM\(2022\) 548 final.](#)

stupa socijalnih prava i na postizanju ciljeva EU-a do 2030. u području zapošljavanja, vještina i smanjenja siromaštva.

Cilj je predložene preporuke poboljšati kvalitetu pripravništva, posebno kad je riječ o sadržaju učenja i osposobljavanja i o radnim uvjetima, radi lakšeg prelaska iz obrazovanja, nezaposlenosti ili neaktivnosti u svijet rada. Ona se primjenjuje na sve pripravnike, bez obzira na njihov radni status. Na pripravnike koji su radnici primjenjuje samo ako i u mjeri u kojoj pravom EU-a nisu utvrđene jednakovrijedne ili povoljnije odredbe.

Kad je riječ o vrstama pripravništva, predloženom preporukom proširuje se područje primjene Preporuke iz 2014. (koja obuhvaća pripravništvo na otvorenom tržištu i pripravništva koja su dio aktivnih politika tržišta rada) kako bi se obuhvatilo i pripravništvo koje je dio kurikuluma formalnog obrazovanja i osposobljavanja i pripravništvo čije je dovršenje preduvjet za pristup određenoj profesiji (npr. medicina, arhitektura itd.).

Ovaj se prijedlog temelji na nalazima evaluacije Preporuke Vijeća iz 2014., rezoluciji Europskog parlamenta, stajalištima prikupljenima u okviru savjetovanja sa socijalnim partnerima na razini EU-a u skladu s člankom 154. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU), stajalištima drugih dionika, dokazima prikupljenima u studiji za potporu inicijativi za kvalitetno pripravništvo ⁽¹³⁾ i prethodno navedenom istraživanju Eurobarometra.

Uz predloženu ažuriranu preporuku Komisija predlaže i direktivu (COM(2024) 132) usmjerenu na potporu državama članicama u poboljšanju i provedbi radnih uvjeta pripravnika koji se smatraju radnicima i u borbi protiv lažnog prikazivanja redovnih radnih odnosa kao pripravništva. Predložena direktiva primjenjuje se na pripravnike u EU-u koji imaju ugovor o radu ili su u radnom odnosu u skladu s propisima, kolektivnim ugovorima ili praksom koji su na snazi u državama članicama i koji su u skladu sa sudskom praksom Suda Europske unije.

- **Dosljednost s postojećim odredbama politike u tom području**

U okviru Europske godine vještina EU je odlučio promovirati način razmišljanja prema kojem su usavršavanje i prekvalifikacija standard koji se podrazumijeva. Uspješnim odgovorom na nedostatak vještina i razlike u ponudi i potražnji za vještinama na razini cijelog EU-a povećat će se konkurentnost, posebno mikropoduzeća te malih i srednjih poduzeća, jer će se potrebe poslodavaca bolje uskladiti s vještinama i očekivanjima radnika. Ravnopravan pristup razvoju vještina i učenju temeljenom na radu pomoći će u smanjenju nejednakosti time što će ljudima omogućiti da u potpunosti sudjeluju u gospodarstvu i društvu. Europska godina vještina uslijedila je nakon Europske godine mladih, u kojoj je naglašena potreba da se za mlade stvori više kvalitetnih mogućnosti zapošljavanja u skladu s jedanaest ciljeva iz strategije EU-a za mlade za razdoblje 2019. – 2027. ⁽¹⁴⁾ U Komunikaciji o Europskoj godini mladih 2022. Komisija se obvezala da će 2024. ažurirati svoj kvalitativni okvir za pripravništvo kako bi se riješila pitanja pravednih plaća i pristupa socijalnoj zaštiti ⁽¹⁵⁾.

U paketu potpore za zapošljavanje mladih ⁽¹⁶⁾ iz srpnja 2020. Komisija je predložila preporuke Vijeća o lakšem prelasku u svijet rada – jačanje Garancije za mlade ⁽¹⁷⁾ i

¹³ [*Study exploring the context, challenges and possible solution in relation to the quality of traineeships in the EU' by a consortium of Ernst & Young \(EY\), Centre of European Policy Studies \(CEPS\) and Open Evidence \(u pripremi\).*](#)

¹⁴ SL C 456, 18.12.2018., str. 16.

¹⁵ COM(2024) 1 final.

¹⁶ COM(2020) 276 final.

moderniziranom europskom okviru za strukovno obrazovanje i osposobljavanje, a Vijeće ih je obje donijelo ⁽¹⁸⁾. U prvoj je posebno preporučeno da ponude za pripravništvo budu u skladu s minimalnim standardima utvrđenima u kvalitativnom okviru za pripravništvo. U potonjoj su utvrđena ključna načela za brzu prilagodbu strukovnog obrazovanja i osposobljavanja potrebama tržišta rada i pružanje kvalitetnih mogućnosti za učenje mladima i odraslima, pri čemu su u prvom planu bolje mogućnosti za učenje temeljeno na radu i ojačano osiguranje kvalitete.

Na sličan način kao i pripravništvo, za olakšavanje prelaska u svijet rada važno je i naukovanje. Paket potpore za zapošljavanje mladih naukovanju je dao nov zamah, među ostalim uz pomoć Europskog saveza za naukovanje ⁽¹⁹⁾.

Te su inicijative usmjerene na poboljšanje kvalitete i djelotvornosti mjera EU-a za promicanje zapošljavanja mladih, a podupiru se sredstvima EU-a. Među ostalim, njima se provode prvo i četvrto načelo europskog stupa socijalnih prava. Tim se načelima utvrđuje pravo na „kvalitetno i uključivo obrazovanje, osposobljavanje i cjeloživotno učenje” te pravo mladih na „kontinuirano obrazovanje, naukovanje, pripravništvo ili pouzdanu ponudu za posao u razdoblju od četiri mjeseca nakon gubitka posla ili prekida obrazovanja”.

Predložena preporuka u skladu je s relevantnim postojećim instrumentima, konkretnije:

- Direktivom (EU) 2019/1152 o transparentnim i predvidivim radnim uvjetima, tako što se namjerava povećati transparentnost informacija koje se pružaju pripravnicima (u pisanom obliku),
- Okvirnom direktivom o zaštiti zdravlja i sigurnosti na radu ⁽²⁰⁾, kojom se utvrđuju se glavna načela za poticanje poboljšanja u području zdravlja i sigurnosti na radu. Njome se jamče minimalni sigurnosni i zdravstveni zahtjevi u cijelom EU-u. Ta direktiva potvrđuje da se, kad je riječ o sigurnosti na radnom mjestu, na radnike i pripravnike primjenjuju ista pravila te je popraćena daljnjim direktivama usmjerenima na posebne aspekte sigurnosti i zdravlja na radu,
- Preporukom Vijeća o pristupu radnika i samozaposlenih osoba socijalnoj zaštiti ⁽²¹⁾, u kojoj se državama članicama preporučuje da se pobrinu za to da i radnici (uključujući pripravnike koji su radnici) i samozaposlene osobe imaju pristup djelotvornoj i dostatnoj socijalnoj zaštiti. Tom su preporukom su obuhvaćeni naknade za nezaposlene, naknade za vrijeme bolovanja i zdravstveno osiguranje, naknade za roditeljski dopust, naknade za invaliditet, davanja za starost i davanja za nadživjele osobe te naknade za nesreće na radu i profesionalne bolesti. Ovim prijedlogom preporuke, koji uključuje upućivanje na prethodno navedenu preporuku, potaknut će se osiguravanje pristupa primjerenoj socijalnoj zaštiti za sve pripravnike u skladu s nacionalnim zakonodavstvom,
- Direktivom Vijeća o uspostavi općeg okvira za jednako postupanje pri zapošljavanju i obavljanju zanimanja ⁽²²⁾, kojom se utvrđuje opći okvir za borbu protiv diskriminacije na temelju vjere ili uvjerenja, invaliditeta, dobi ili seksualne

¹⁷ SL C 372, 4.11.2020., str. 1.

¹⁸ SL C 417, 2.12.2020., str. 1.

¹⁹ <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1147>

²⁰ SL L 183, 29.6.1989., str. 1.

²¹ SL C 387, 15.11.2019., str. 1.

²² SL L 303, 2.12.2000., str. 16.

orijentacije u zapošljavanju i obavljanju zanimanja kako bi se u državama članicama primjenjivalo načelo jednakog postupanja.

Ciljevi predložene preporuke kad je riječ o jednakim mogućnostima i uključivanju skupina u ranjivom položaju, među ostalim osoba s invaliditetom, u skladu su s Poveljom EU-a o temeljnim pravima, 3. i 17. načelom europskog stupa socijalnih prava te Strategijom o pravima osoba s invaliditetom za razdoblje 2021. – 2030.

Predloženom preporukom moglo bi se pridonijeti i ostvarenju cilja zapošljavanja iz strateškog okvira EU-a za Rome za razdoblje 2020. – 2030. ⁽²³⁾, odnosno prepolavljanju njihove razlike u stopi NEET-ova do 2030. Ona je u skladu i s Preporukom Vijeća o jednakosti, uključivanju i sudjelovanju Roma ⁽²⁴⁾, a posebno s njezinim 8. poglavljem o pristupu kvalitetnom i održivom zapošljavanju.

Predložene mjere za olakšavanje prekogranične mobilnosti u skladu su s ciljevima programa Erasmus+, koji nudi mogućnosti za transnacionalnu i međunarodnu mobilnost u svrhu učenja, među ostalim i pripravnicima.

Nadalje, budući da pogoduje razvoju radnih vještina i osobnom razvoju naučnika, predložena preporuka u skladu je s Preporukom Vijeća od 15. ožujka 2018. o europskom okviru za kvalitetna i učinkovita naukovanja ⁽²⁵⁾, u kojoj je utvrđeno 14 ključnih kriterija za definiranje kvalitete i djelotvornosti naukovanja. U skladu s tom preporukom naukovanjem se smatraju formalni programi strukovnog obrazovanja i osposobljavanja u kojima se učenje u ustanovama za obrazovanje ili osposobljavanje kombinira s opsežnim učenjem temeljenim na radu u poduzećima i na drugim radnim mjestima. Na osnovi tih programa stječu se nacionalno priznate kvalifikacije, a temelje se na ugovoru kojim se utvrđuju prava i obveze naučnika, poslodavca i, prema potrebi, ustanove za strukovno obrazovanje i osposobljavanje, pri čemu naučnik prima plaću ili drugu vrstu naknade za komponentu temeljenu na radu. Naukovanje se odnosi na takve cjelovite programe na temelju kojih se stječe kvalifikacija, a naučnici u idealnom slučaju provode barem polovicu naukovanja na radnom mjestu. S druge strane, pripravništva koja su dio kurikuluma formalnog obrazovanja i osposobljavanja odnose se na ograničeno iskustvo učenja temeljenog na radu u okviru nekog u programa obrazovanja i osposobljavanja. Zato naukovanje obično traje dulje nego pripravništvo. Budući da se pripravništvo i naukovanje među državama članicama uvelike razlikuju, države članice potiču se da s obzirom na nacionalne i regionalne značajke procijene koji se od tih dvaju kvalitativnih okvira primjenjuje na iskustva učenja temeljenog na radu u SOO-u. Kako bi svim polaznicima učenja temeljenog na radu zajamčile najvišu razinu zaštite, potiču se da s obzirom na nacionalne okolnosti odaberu onaj od ta dva okvira čiji uvjeti jamče višu razinu zaštite.

Nadalje, u predloženoj preporuci uzeta su u obzir stajališta Europskog revizorskog suda. Revizorski sud u svojem pregledu pod naslovom „Mjere EU-a u vezi s pripravništvima za mlade” ⁽²⁶⁾ istaknuo je da se u državama članicama smjernice EU-a za kvalitetno pripravništvo ne primjenjuju dosljedno i da bi mogle postojati razlike u pristupačnosti i prilikama za obavljanje pripravništva.

²³ COM(2020) 620 final. Dostupno [ovdje](#).

²⁴ SL C 93, 19.3.2021., str. 1.

²⁵ SL C 153, 2.5.2018., str. 1.

²⁶ [Dostupno ovdje](#).

- **Dosljednost u odnosu na druge politike Unije**

Prijedlog je u skladu s novijim politikama EU-a čiji je cilj ojačati položaj ljudi obrazovanjem, osposobljavanjem i prenošenjem vještina. Programom vještina za Europu ⁽²⁷⁾ nastoji se ojačati održiva konkurentnost EU-a, osigurati socijalna pravednost i podupirati otpornost mladih.

Prijedlog je u skladu i s prijedlogom preporuke Vijeća od 15. studenog 2023. pod naslovom „Europa u pokretu” – prilike za mobilnost u svrhu učenja za sve ⁽²⁸⁾. Tim se prijedlogom namjerava povećati pristupačnost mogućnosti za učenje za sve mlade, uključujući mlade s manje mogućnosti, kao što su oni s invaliditetom. Osim toga, nastoji se EU učiniti privlačnijim odredištem za talente iz trećih zemalja koji su željni učenja.

Financijska ulaganja u usavršavanje i prekvalifikaciju u središtu su Europskog socijalnog fonda plus (ESF+), Mehanizma za oporavak i otpornost (RRF), Fonda za pravednu tranziciju te programa Erasmus+ i programa Digitalna Europa. Razvoj vještina podupire se i ulaganjima iz Europskog fonda za regionalni razvoj (EFRR) u infrastrukturu i opremu za obrazovanje i osposobljavanje. Predložena preporuka odražava ciljeve fonda ESF+ da se državama članicama i regijama pruža potpora u osiguravanju jednakog pristupa mogućnostima za osposobljavanje i razvoj vještina i u povećavanju zapošljivosti europske radne snage, a posebno mladih. Iz tog fonda podupiru se ciljevi Mehanizma za oporavak i otpornost, konkretnije njegovi stupovi o politikama za sljedeću generaciju. Predložena preporuka usklađena je i s ciljem Fonda za pravednu tranziciju da se podupre pravedan prelazak na klimatski neutralno gospodarstvo, pri čemu se posebna pozornost posvećuje regijama za koje je to najsloženije.

Osim toga, njezini su ciljevi usklađeni s ciljevima inicijative ALMA (*Aim, Learn, Master, Achieve*), koja se financira iz Europskog socijalnog fonda plus, a cilj joj je pomoći mladima u nepovoljnom položaju koji ne rade, nisu u sustavu redovitog obrazovanja te nisu u sustavu obrazovanja odraslih (NEET) da se integriraju u društvo tako da im se olakša nastavak obrazovanja, osposobljavanja ili zapošljavanje. U okviru Instrumenta za tehničku potporu državama članicama se nudi, na zahtjev, stručno znanje prilagođeno njihovim potrebama za reformu i poboljšanje mobilnosti u svrhu učenja, posebno vodećim inicijativama usmjerenima na privlačenje talenata, obrazovanje mladih i vještine. Sve veći broj malih i srednjih poduzeća (MSP-ova) teško pronalazi osoblje s potrebnim vještinama, što je istaknuto i u Strategiji za MSP-ove i održivu i digitalnu Europu ⁽²⁹⁾. U strategiji se ističe da EU može pružiti dodatnu potporu za rješavanje tih poteškoća olakšavajući pristup osposobljavanju i pomažući u usklađivanju potražnje MSP-ova za talentima i ponude na tržištu rada. Prijedlogom će se dopuniti taj pristup. Prijedlog je u skladu i s Aktom o industriji s nultom neto stopom emisija, posebno s predloženim osnivanjem europskih akademija za vještine, jer se njime doprinosi kvalificiranoj radnoj snazi povećanjem kvalitete pripravnništva, čime se doprinosi rješavanju problema nedostatka i neusklađenosti vještina. Time bi se smanjila potreba za vještinama u industrijama tehnologija s nultom neto stopom emisija.

²⁷ COM(2020) 274 final.

²⁸ COM(2023) 719 final. 2023/0405(NLE).

²⁹ Komunikacija Komisije „Strategija za MSP-ove i održivu i digitalnu Europu”, COM(2020) 103 final.

Ta je inicijativa i jedna od mjera utvrđenih u akcijskom planu Komisije o nedostatku vještina i radne snage u EU-u ⁽³⁰⁾.

2. PRAVNA OSNOVA, SUPSIDIJARNOST I PROPORCIONALNOST

• Pravna osnova

Prijedlog se temelji na članku 153. stavku 1. točki (b), članku 165. stavku 4., članku 166. stavku 4. i članku 292. UFEU-a.

U skladu s člankom 153. stavkom 1. točkom (b) UFEU-a EU podupire i dopunjuje aktivnosti država članica u području radnih uvjeta.

U skladu s člankom 165. UFEU-a EU doprinosi razvoju kvalitetnog obrazovanja poticanjem suradnje među državama članicama te, ako je to potrebno, podupiranjem i dopunjavanjem njihovih aktivnosti, pri čemu u potpunosti poštuje odgovornost država članica za nastavni sadržaj i ustroj obrazovnih sustava te njihovu kulturnu i jezičnu raznolikost. U skladu s člankom 165. stavkom 4. UFEU-a usklađivanje zakona i drugih propisa država članica isključeno je, a Vijeće na prijedlog Komisije može donositi preporuke.

U skladu s člankom 166. UFEU-a EU provodi politiku strukovnog osposobljavanja koja podupire i dopunjuje djelovanje država članica, pri čemu u cijelosti poštuje odgovornost država članica za sadržaj i ustroj strukovnog osposobljavanja. U skladu s člankom 166. stavkom 4. UFEU-a usklađivanje zakona i drugih propisa država članica isključeno je, dok Vijeće na prijedlog Komisije može donositi preporuke.

U skladu s člankom 292. UFEU-a Vijeće može donositi preporuke na prijedlog Komisije u područjima nadležnosti EU-a.

• Supsidijarnost (za neisključivu nadležnost)

Kad je riječ o razvoju kvalitetnog obrazovanja i osposobljavanja i provedbi politike strukovnog osposobljavanja, EU je odgovoran za poticanje suradnje među državama članicama, kao i za podupiranje i nadopunu njihovih mjera ako je to potrebno. U tom je kontekstu postizanje suglasnosti u cijelom EU-u u vezi s tim što pripravnništvo čini kvalitetnim zadaća koja se može riješiti samo na razini EU-a.

Pojačanim kvalitativnim okvirom za pripravnništvo podupirat će se i dopuniti nacionalne mjere u tom području u skladu s člancima 165., 166. i 153. UFEU-a. U okviru ove inicijative primjenjuje se načelo supsidijarnosti tako što se u potpunosti uzima u obzir da su sustavi obrazovanja i osposobljavanja u nacionalnoj nadležnosti i da EU može podupirati i dopunjavati nacionalne politike o radnim uvjetima. Inicijativom se u potpunosti poštuje raznolikost nacionalnih sustava pripravnništva i predlaže skup zajedničkih kriterija za potporu tim različitim programima, čime se osiguravaju pogodnosti za pripravnike (bez obzira na njihov radni status) i pružatelje pripravnništva.

Inicijativom će se na razini EU-a poboljšati transparentnost i uzajamno razumijevanje sustava pripravnništva, a posebno kvalitete pripravnništva. To može pozitivno utjecati na prekograničnu mobilnost pripravnika jer bi se koordiniranim pristupom na razini EU-a osigurale sinergije i suradnja te povećali pozitivni učinci na ostala područja.

³⁰ COM(2024) 131.

Štoviše, sastavljanje smjernica na razini EU-a pridonosi zajedničkom shvaćanju mogućeg poboljšanja kvalitete pripravnništva. To bi također moglo pomoći državama članicama u upotrebi europskih strukturnih i investicijskih fondova, posebno Europskog socijalnog fonda plus i Mehanizma za oporavak i otpornost, u odgovoru na problem nezaposlenosti i neaktivnosti mladih.

- **Proporcionalnost**

Mjere u prijedlogu preporuke razmjerne su ciljevima koji se nastoje postići. Prijedlogom će se poduprijeti procesi reforme pripravnništva koje su pokrenule pojedine zemlje i dopuniti rad država članica u tom području u okviru europskog semestra za gospodarsko upravljanje. U prijedlogu su uvažene prakse država članica i različitost njihovih sustava. U njemu se primjenjuje diferencirani pristup nužan kako bi se uvažile različite gospodarske, financijske i društvene situacije i različiti uvjeti tržišta rada u državama članicama. Upotrebom postojećih mehanizama praćenja u okviru europskog semestra osigurat će se da ne nastane dodatno administrativno opterećenje.

- **Odabir instrumenta**

Predloženi je instrument preporuka Vijeća. To je u skladu s načelima supsidijarnosti i proporcionalnosti. Prijedlog se nadovezuje na postojeće propise EU-a te je u skladu s vrstama instrumenata dostupnima za djelovanje EU-a u područjima obrazovanja, osposobljavanja i zapošljavanja. Kao pravni instrument taj je prijedlog izraz predanosti država članica u njemu utvrđenim mjerama i pruža solidnu političku osnovu za suradnju na razini EU-a u tom području. Njime se također u potpunosti poštuje nadležnost država članica u području obrazovanja i osposobljavanja i socijalnih politika.

3. REZULTATI *EX POST* EVALUACIJA, SAVJETOVANJA S DIONICIMA I PROCJENA UČINKA

- ***Ex post* evaluacije/provjere primjerenosti postojećeg zakonodavstva**

U razdoblju od 2022. do 2023. provedena je evaluacija ⁽³¹⁾ Preporuke Vijeća iz 2014. o kvalitativnom okviru za pripravnništvo. Ona je pokazala da su pripravnništva i dalje važan način ulaska mladih na tržište rada. Kvalitetna pripravnništva, koja odražavaju načela kvalitativnog okvira za pripravnništvo, doprinose povećanju zapošljivosti i pomažu poslodavcima da privuku, obuče i zadrže osoblje.

Kad je riječ o djelotvornosti, načela kvalitativnog okvira za pripravnništvo koja su najvjerojatnije imala pozitivan učinak na integraciju mladih na tržište rada bila su utvrđivanje ciljeva učenja i obrazovanja te pisani ugovori o pripravništvu. Međutim, stvarni napredak u primjeni načela kvalitete u nacionalnom zakonodavstvu bio je umjeren. Od 2014. godine 14 država članica uvelo je promjene (za pripravnništvo na otvorenom tržištu ili pripravnništvo koje je dio aktivnih politika tržišta rada ili oboje) kojima su u svoje zakonodavne okvire ili okvire politike integrirale načela kvalitete kvalitativnog okvira za pripravnništvo. Te su promjene bile raširenije u nacionalnim propisima kojima se uređuje pripravnništvo kao dio aktivnih politika tržišta rada (u 12 država članica) nego u propisima za pripravnništva na otvorenom tržištu (koji su utvrđeni u pet država članica). Nadalje, iako je za pripravnništvo kao dio aktivnih politika tržišta rada utvrđena velika usklađenost s posebnim pravnim odredbama i njihova usklađenost s načelima kvalitativnog okvira za pripravnništvo, za pripravnništvo na otvorenom tržištu to nije

³¹ Dostupno [ovdje](#).

bilo baš tako. Općenito je zabilježeno blago poboljšanje u usklađenosti pripravništva na otvorenom tržištu, pri čemu su 2016. četiri države članice bile usklađene ili uglavnom usklađene, u usporedbi sa sedam država članica 2021. Veći napredak zabilježen je za pripravništvo kao dio aktivnih politika tržišta rada, pri čemu je 2021. u potpunosti/uglavnom usklađeno bilo 18 država članica, u odnosu na 15 u 2016. U stvarnoj primjeni kvalitativnog okvira za pripravništvo i njegovu praćenju i provedbi utvrđen je prostor za poboljšanje. Kad je riječ o kvalitativnom okviru za pripravništvo kojim se olakšava prekogranična mobilnost pripravnika u EU-u, postojale su naznake da se broj prekograničnih pripravništva povećao, ali su se mladi i dalje suočavali s poteškoćama u sudjelovanju u njima zbog nedostatka financijskih sredstava i nedostupnosti praktičnih informacija. Utvrđeno je da je upotreba Europske mreže službi za zapošljavanje (EURES) kao izvora informacija ograničena.

Kvalitativni okvir za pripravništvo pružio je dodanu vrijednost kao referentna točka na razini EU-a za regulatorne mjere država članica u vezi s kvalitetom pripravništva. To se posebno odnosilo na države članice sa slabije razvijenim sustavima pripravništva, u kojima je kvalitativni okvir pomogao potaknuti promjene politike i zakonodavstva na nacionalnoj razini.

Kad je riječ o učinkovitosti, iako evaluacijom nisu dobiveni kvantitativni dokazi o troškovima i koristima, dionici su općenito smatrali da su troškovi povezani s provedbom kvalitativnog okvira za pripravništvo razmjerni koristima. Koristi za poslodavce uključivale su bolje razumijevanje kvalitete pripravništva, koristi za ugled, veću privlačnost za mlade talente i održiviji način ulaganja u potencijalne buduće radnike. Međutim, provedba kvalitativnog okvira za pripravništvo možda je bila manje isplativa za mala i mikropoduzeća nego za veća poduzeća jer su troškovi za ta poduzeća (zbog ograničenih ljudskih i financijskih resursa) potencijalno bili veći od koristi. Koristi kvalitativnog okvira za pripravnike uključivale su poboljšanje radnih uvjeta i sadržaja osposobljavanja i učenja, što im je povećalo izgleda za redovito zapošljavanje.

Utvrđeno je da je kvalitativni okvir za pripravništvo usklađen s drugim inicijativama, strategijama, programima i instrumentima financiranja na razini EU-a. Na nacionalnoj i regionalnoj razini utvrđena je viša razina usklađenosti s mjerama o pripravništvu kao dijelu aktivnih politika tržišta rada nego s mjerama o pripravništvu na otvorenom tržištu. Unatoč nizu sličnosti u načelima kvalitete utvrđeno je da se europski okvirom za kvalitetna i učinkovita naukovanja ⁽³²⁾ postiže veća uključenost dionika (npr. preko namjenskih mreža). Smatra se i da taj okvir za naukovanje ima strože i konkretnije kvalitativne ciljeve i da donosi više koristi jer su preporuke za njega strože sastavljanje, a naukovanje se u državama članicama često regulira na tripartitnoj osnovi.

Neki ispitanici (posebno poslodavci) smatrali su da bi kvalitativni okvir za pripravništvo trebao ostati kakav jest jer smatraju da je dovoljno relevantan za zadovoljavanje potreba pripravnika. Međutim, razni dionici smatrali su da bi se njegova relevantnost mogla dodatno ojačati, posebno kad je riječ o plaćama i socijalnoj zaštiti za pripravnike te informiranju i pristupu skupinama u ranjivom položaju. Osim toga, neki su dionici smatrali da je u okviru kvalitativnog okvira za pripravništvo potrebno riješiti pitanja rada na daljinu te usmjeravanja i mentorstva u tom kontekstu. Nadalje, neki su predložili da se u područje primjene kvalitativnog okvira za pripravništvo uključe pripravništva koja su dio formalnog obrazovanja i osposobljavanja. Neki su dionici smatrali i da bi, kako bi se olakšao prelazak mladih

³² Dostupno [ovdje](#).

pripravnika u stalno zaposlenje, kvalitativni okvir za pripravništvo mogao ojačati potporu koja im se pruža nakon zapošljavanja. Kad je riječ o neobvezujućoj prirodi kvalitativnog okvira za pripravništvo, nisu svi smatrali da je potpuno prikladan za postizanje zadanih ciljeva. S jedne strane, neki dionici (posebno organizacije mladih i sindikati) zalagali su se za obvezujući instrument kojim bi se povećala djelotvornost kvalitativnog okvira za pripravništvo. Drugi dionici (posebno poslodavci i nacionalna tijela) tvrdili su da, s obzirom na razlike u nacionalnim okolnostima i pravna ograničenja na razini EU-a, neobvezujuća priroda kvalitativnog okvira za pripravništvo pruža odgovarajući i fleksibilan referentni okvir za nacionalne propise.

• **Savjetovanja s dionicima**

Posebne aktivnosti savjetovanja provedene su 2022., u okviru Komisijine evaluacije kvalitativnog okvira za pripravništvo iz 2023. ⁽³³⁾, posebno u obliku ankete za javno savjetovanje. Evaluacija je uključivala i ciljana savjetovanja s nacionalnim i regionalnim tijelima nadležnima za politike obrazovanja, osposobljavanja i zapošljavanja, socijalnim partnerima, pružateljima usluga obrazovanja i osposobljavanja, akademskim stručnjacima koji rade na pitanjima tržišta rada, organizacijama koje predstavljaju mlade, mladim (bivšim, sadašnjim i potencijalnim budućim) pripravnicima i drugim dionicima na razini EU-a te na nacionalnoj i regionalnoj razini. Kako bi se doprlo do svih tih dionika, upotrijebljene su različite aktivnosti i metode savjetovanja, kao što su razgovori, ciljani savjetodavni sastanci, ciljana anketa za pripravnike i studije slučaja.

Za ovaj je prijedlog provedeno savjetovanje sa socijalnim partnerima EU-a u dvije faze u skladu s člankom 154. UFEU-a. Tijekom prve faze, koja je održana od 11. srpnja do 15. rujna 2023., sa socijalnim partnerima provedeno je savjetovanje o potrebi za djelovanjem EU-a i mogućem smjeru tog djelovanja ⁽³⁴⁾. U drugoj fazi, od 28. rujna do 9. studenog 2023., Komisija se sa socijalnim partnerima savetovala o ciljevima i mogućim pravnim načinima djelovanja EU-a ⁽³⁵⁾. Sindikati su pozdravili namjeru Komisije da ažurira kvalitativni okvir za pripravništvo. Smatrali su da je pripravnicima, iako su načela kvalitativnog okvira i dalje relevantna, potrebna obvezujuća zaštita (u obliku direktive) kako bi se osiguralo pravedne naknade, radne uvjete i socijalnu zaštitu. Smatrali su da bi se takvom direktivom trebao osigurati pristup svim pravima koja uživaju redoviti radnici u skladu s postojećim propisima EU-a. Sindikati su naglasili da glavni cilj djelovanja EU-a mora biti utvrđivanje obvezujućih minimalnih standarda za pripravništvo u EU-u i stvaranje jednakih uvjeta koji bi sprečavali zlouporabu. Poslodavci su smatrali da su načela kvalitativnog okvira za pripravništvo iz 2014. i dalje relevantna. Prema njihovu mišljenju, trebalo bi se više usmjeriti na njegovu provedbu i praćenje, ali smatraju da bi se revidiranom preporukom Vijeća uspostavila odgovarajuća ravnoteža između promicanja minimalnih standarda i očuvanja fleksibilnosti. Poslodavci su podržali ciljeve sprečavanja problema u upotrebi pripravništva, poboljšanja njegove kvalitete i poticanja pristupa pripravništvu. Istaknuli su i da na raspolaganju nema dovoljno podataka, posebno o pripravništvu na otvorenom tržištu, kao i vezu između plaće i kvalitete pripravništva. Socijalni partneri nisu postigli dogovor o stupanju u pregovore o sklapanju sporazuma na razini Unije, kako je predviđeno člankom 155. UFEU-a.

Nadalje, u okviru studije u kojoj su razmotreni kontekst, problemi i moguća rješenja u području kvalitete pripravništva u EU-u provedena je internetska anketa s nacionalnim

³³ Dostupno [ovdje](#).

³⁴ [Dostupno na internetu](#).

³⁵ [Dostupno na internetu](#).

dionicima. Cilj joj je bio prikupiti informacije o trenutačnim praksama poduzeća i utvrditi primjere dobre prakse u državama članicama i njihov utjecaj na kvalitetu pripravnštva. Anketa je trajala od 15. lipnja do 8. rujna 2023., a bila je usmjerena na nacionalna javna tijela, nacionalna poduzeća / udruge poslodavaca, pojedinačna poduzeća, nacionalne sindikate, nacionalne organizacije mladih, organizacije civilnog društva i obrazovne ustanove. Provedeni su i ciljani razgovori s dionicima na razini EU-a.

Glavna uprava za zapošljavanje, socijalna pitanja i uključivanje (GU EMPL), Glavna uprava za unutarnje tržište, industriju, poduzetništvo te male i srednje poduzetnike (GU GROW), Europsko vijeće za inovacije i Izvršna agencija za MSP-ove (EISMEA) uz potporu Europske poduzetničke mreže od 12. listopada do 9. studenog 2023. proveli su posebnu anketu za MSP-ove.

U istraživanju Flash Eurobarometra (523) ⁽³⁶⁾ ispitano je kako mladi percipiraju svoju integraciju na tržište rada, pri čemu je glavna tema bila pripravnštvo. Od 15. do 24. ožujka 2023. provedeno je internetsko istraživanje u kojem je sudjelovalo 26 334 mladih u dobi od 18 do 35 godina iz svih država članica EU-a.

- **Prikupljanje i primjena stručnog znanja**

Predložena preporuka temelji se na nekoliko studija koje su provedene kako bi se poduprla analiza inicijative:

- studiji koja je naručena od vanjskih stručnjaka, čiji su preliminarni rezultati upotrijebljeni: „Studija konteksta, problema i mogućih rješenja za kvalitetu pripravnštva u EU-u” koju je proveo konzorcij koji čine Ernst & Young (EY), Centar za europske političke studije (CEPS) i poduzeće Open Evidence (u pripremi),
- vanjskoj studiji za potporu evaluaciji kvalitativnog okvira za pripravnštvo, završno izvješće, siječanj 2023. ⁽³⁷⁾,
- istraživanju Flash Eurobarometra o tome kako mladi percipiraju svoju integraciju na tržište rada, pri čemu je glavna tema bila pripravnštvo ⁽³⁸⁾.

U obzir je uzeta i zakonodavna rezolucija o vlastitoj inicijativi Europskog parlamenta iz 2023. o kvalitetnom pripravnštvu u EU-u, zajedno s relevantnom procjenom europske dodane vrijednosti službe Parlamenta za istraživanja ⁽³⁹⁾.

- **Procjena učinka**

U skladu sa svojom politikom bolje regulative Komisija je provela procjenu učinka ⁽⁴⁰⁾. Ta je procjena omogućila strukturiranu analizu problema, odgovarajućih ciljeva politike i opcija politike te procjenu njihova učinka. Razmatrale su se supsidijarnost, djelotvornost, učinkovitost, usklađenost i proporcionalnost utvrđenih opcija te način praćenja i evaluacije inicijative u budućnosti. Za potporu tom radu u Komisiji je provedeno strukturirano

³⁶ [Dostupno ovdje.](#)

³⁷ [Dostupno ovdje.](#)

³⁸ [Dostupno ovdje.](#)

³⁹ [Dostupno ovdje.](#)

⁴⁰ Radni dokument službi Komisije, Izvješće o procjeni učinka (2024.), priložen prijedlogu direktive Europskog parlamenta i Vijeća o poboljšanju i provedbi radnih uvjeta pripravnika i borbi protiv radnih odnosa koji su lažno prikazani kao pripravnštvo i prijedlogu preporuke Vijeća o ojačanom kvalitativnom okviru za pripravnštvo, u pripremi.

savjetovanje u okviru međuresorne upravljačke skupine ⁽⁴¹⁾ i predstojeća, prethodno navedena „studija konteksta, problema i mogućih rješenja za kvalitetu pripravništva u EU-u”.

U procjeni učinka utvrđena su tri problema: 1. problematično korištenje pripravništva među pružateljima pripravništva, 2. loša kvaliteta pripravništva i 3. nejednak pristup pripravništvu. Ispitane su tri opcije politike, u kojima su se kombinirale zakonodavne i nezakonodavne mjere usmjerene na ciljeve inicijative u pogledu ostvarivanja primjenjivih prava pripravnika, sprečavanja problematične upotrebe pripravništva, osiguravanja pravednih radnih uvjeta, poboljšanja obrazovnog sadržaja te poboljšanja pristupa pripravništvu i njegove uključenosti. U procjeni učinka opcija uzete su u obzir i moguće neželjene posljedice različitih opcija politike, među ostalim na ponudu pripravništva.

Najpoželjnija je opcija prema procjeni učinka paket koji sadržava direktivu koja se primjenjuje na pripravnike koji su radnici u skladu s pravom EU-a i ažuriranu preporuku Vijeća kojom su obuhvaćeni svi pripravnici. Očekuje se da će taj paket donijeti socijalne koristi pripravniciima tako što će se smanjiti problematičnost i povećati kvaliteta pripravništva na temelju jednakog postupanja, pravednijih plaća i odgovarajuće socijalne zaštite te poboljšanjem pristupa pripravništvu, posebno za osobe u ranjivom položaju, uključujući osobe s invaliditetom, osobe koje žive u ruralnim, udaljenim i najudaljenijim regijama, osobe u nepovoljnom socioekonomskom i/ili migrantskom položaju, osobe iz romske zajednice i osobe s nižim stupnjem obrazovanja. Očekuje se da će se najpoželjnijom opcijom ostvariti gospodarske koristi za pružatelje pripravništva, npr. pravednije tržišno natjecanje, povećanje produktivnosti i konkurentnosti zahvaljujući kvalificiranijoj i raznovrsnijoj radnoj snazi te niži troškovi traženja i zapošljavanja odgovarajuće radne snage. Kad je riječ o troškovima povezanim s najpoželjnijom opcijom, oni se odnose na moguće povećanje troškova rada, troškova prilagodbe i mogućih troškova koji proizlaze iz upravnih ili sudskih postupaka. Očekuje se da će nacionalni proračuni i uprave imati koristi od povećanih prihoda od poreza i socijalne sigurnosti te smanjenja rashoda za socijalnu zaštitu i aktivaciju.

O procjeni učinka s Komisijinim Odborom za nadzor regulative prvi se put raspravljalo 13. prosinca 2023. Odboru je 1. veljače 2024. podneseno revidirano izvješće o procjeni učinka. Odbor je 22. veljače 2024. izdao pozitivno mišljenje sa zadržkama ⁽⁴²⁾. Preostale primjedbe naknadno su razmotrene dodatnim ograničavanjem podataka koji će se upotrebljavati, jačanjem rasprava o jednakim uvjetima i pitanjima tržišnog natjecanja te dodatnim ciljanim pojašnjenjima opisa i procjene opcija politike.

• **Temeljna prava**

Poveljom Europske unije o temeljnim pravima zaštićen je širok raspon prava u kontekstu zapošljavanja. Ciljevi ovog prijedloga u skladu su s Poveljom. Očekuje se da će predložena preporuka doprinijeti osiguravanju prava na jednakost pred zakonom (članak 20. Povelje), prava na pravedne radne uvjete (članak 31.), zaštite mladih ljudi na radu (članak 32.), pristupa odgovarajućoj socijalnoj zaštiti (članak 34.) i pristupa zdravstvenoj skrbi (članak 35.).

⁴¹ Uključujući Pravnu službu, SG, GU CNECT, GU EAC, JRC, GU COMM, GU GROW, GU JUST, GU REGIO i GU AGRI.

⁴² Odbor za nadzor regulative, drugo mišljenje „pozitivno sa zadržkama” o procjeni učinka kvalitativnog okvira za pripravništvo od 28. veljače 2024. (još nije objavljeno).

4. UTJECAJ NA PRORAČUN

Za Preporuku neće biti potrebna dodatna sredstva iz proračuna EU-a ni dodatni ljudski resursi.

5. DRUGI ELEMENTI

- **Planovi provedbe i mehanizmi praćenja, evaluacije i izvješćivanja**

Preporučuje se da države članice poduzmu potrebne mjere za što bržu primjenu ažuriranog kvalitativnog okvira za pripravništvo i do [datum donošenja + 18 mjeseci] dostave plan provedbe u kojem se utvrđuju odgovarajuće mjere koje treba poduzeti na nacionalnoj razini.

- **Dokumenti s objašnjenjima (za direktive)**

Nije primjenjivo.

- **Detaljno obrazloženje posebnih odredaba prijedloga**

U predloženoj preporuci nudi se skup kriterija za kvalitetno pripravništvo, a državama članicama omogućuje se fleksibilnost u provedbi. To im omogućuje da uzmu u obzir posebnu prirodu i različite potrebe svojih nacionalnih programa pripravništva.

Cilj i opseg

U točki 1. utvrđuje se cilj ojačanog okvira za poboljšanje kvalitete pripravništva, posebno sadržaja učenja i osposobljavanja te radnih uvjeta.

U točki 2. objašnjava se područje primjene ojačanog okvira koji se primjenjuje na sve pripravnike, bez obzira na njihov radni status. Pojašnjava se da se okvir na pripravnike koji su radnici primjenjuje samo ako u pravu EU-a ne postoje jednakovrijedne ili povoljnije odredbe.

Pisani ugovor

U točkama 3. i 4. preporučuje se da se pripravništvo temelji na pisanom ugovoru i da se sadržaj pisanog ugovora ažurira tako što da se u njega uključe dodatne informacije o komponenti učenja, zadaćama, mentorstvu i socijalnoj zaštiti.

Uvjeti učenja i rada

U točkama od 5. do 15. utvrđuju se uvjeti učenja i rada, uključujući ciljeve učenja i osposobljavanja, pravednu plaću, primjenjiva prava i radne uvjete u skladu s primjenjivim pravom EU-a i nacionalnim pravom, imenovanje mentora i mentora, uvjete za obavljanje pripravništva na daljinu ili hibridno, razumno trajanje (među ostalim za višekratno ili uzastopno pripravništvo), obnovu i prekid pripravništva te kanale putem kojih bi pripravnici mogli prijavljivati nepravilnosti i loše uvjete rada. Utvrđuje se i da pružatelji pripravništva ne mogu od kandidata zahtijevati prethodno radno iskustvo.

Socijalna zaštita

U točki 16. preporučuje se pristup odgovarajućoj socijalnoj zaštiti u skladu s nacionalnim praksama i uzimajući u obzir Preporuku Vijeća o pristupu radnika i samozaposlenih osoba socijalnoj zaštiti.

Priznavanje pripravništva

Točkom 17. ažuriraju se uvjeti priznavanja pripravništva dodavanjem da bi se takvo priznavanje, prema potrebi i ako je moguće, trebalo omogućiti u digitalnom obliku.

Zahtjevi transparentnosti

U točkama od 18. do 20. utvrđuju se zahtjevi u pogledu transparentnosti i dodaje se da bi oglasi za slobodna radna mjesta i oglasi također trebali sadržavati informacije o razini plaće, radnim uvjetima, socijalnoj zaštiti i očekivanim zadaćama.

Uključivost pripravnštva

U točkama od 21. do 24. preporučuju se mjere za uključivost pripravnštva (među ostalim osiguravanjem jednakog postupanja i nediskriminacije te poboljšanjem pristupa osobama u ranjivom položaju i dopiranja do njih), neutralan jezik u oglasima i reklamama za pripravnštvo, informiranje i eventualne promjene kako bi se osigurala pristupačnost, među ostalim za osobe u ranjivom položaju, posebno one s invaliditetom.

Prekogranično pripravnštvo

U točkama od 25. do 29. ažuriraju se mjere usmjerene na olakšavanje prekograničnog pripravnštva i poziva na pružanje praktičnih smjernica i informacija o prekograničnim pripravnštvima putem EURES-a te se potiče da se, prema potrebi, načela pojačanog okvira primjenjuju i u ugovorima o mobilnosti pripravnika s organizacijama primateljicama izvan EU-a.

Dodatna potpora za pripravnštvo

U točki 30. preporučuje se dodatna potpora za pripravnštvo, posebno pružanjem profesionalnog usmjeravanja i mogućnosti umrežavanja.

Okvirni uvjeti

U točkama od 31. do 33. utvrđuju se elementi okvirnih uvjeta, uključujući uključivanje socijalnih partnera, službi za zapošljavanje, ustanova za obrazovanje i osposobljavanje te drugih dionika. Preporučuje se i da se osigura da predstavnici radnika mogu braniti prava pripravnika.

Primjena ojačanog kvalitativnog okvira

U točkama od 34. do 35. daju se preporuke o primjeni pojačanog kvalitativnog okvira za pripravnštvo, među ostalim da države članice podnesu planove provedbe, te se predviđa financijska i nefinancijska potpora za pružatelje pripravnštva, posebno MSP-ove.

Potpora za povećanje zapošljivosti pripravnika

U točkama 36. do 37. utvrđuju se mjere potpore za povećanje zapošljivosti pripravnika i preporučuje se davanje poticaja pružateljima pripravnštva kako bi pripravnicima ponudili stalan posao nakon što dovrše pripravnštvo i iskoristili sredstva EU-a za pripravnštva usklađena s načelima ojačanog okvira.

Daljnje mjere

U točki 38. preporučuje se da države članice i Komisija zajednički rade na prikupljanju podataka.

Prijedlog

PREPORUKE VIJEĆA**o ojačanom kvalitativnom okviru EU-a za pripravnništvo**

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 292., u vezi s člankom 153. stavkom 1. točkom (b), člankom 165. stavkom 4. i člankom 166. stavkom 4.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

budući da:

1. Vijeće je u ožujku 2014. donijelo Preporuku o kvalitativnom okviru za pripravnništvo ⁽⁴³⁾ („Preporuka iz 2014.”) kako bi se osigurali standardi kvalitete za pripravnništvo na razini Unije. U njoj je Vijeće preporučilo 21 načelo u skladu s kojim bi se poboljšala kvaliteta pripravnništva, a posebno osigurali visokokvalitetan sadržaj obrazovanja i osposobljavanja i primjereni radni uvjeti kako bi se podržao prelazak iz obrazovanja u svijet rada i povećala zapošljivost pripravnika. Ta preporuka iz 2014. obuhvaća sva pripravnništva osim onih koja su dio kurikuluma formalnog obrazovanja i osposobljavanja i onih koja su uređena nacionalnim pravom, a čije je dovršenje nužan preduvjet za pristup određenoj profesiji.
2. U Preporuci Vijeća o europskom okviru za kvalitetna i učinkovita naukovanja ⁽⁴⁴⁾ navodi se 14 kriterija za kvalitetno i djelotvorno naukovanje, kojima se nastoji osigurati da programi naukovanja odgovaraju potrebama tržišta rada i pružaju koristi učenicima i poslodavcima. Oni uključuju kriterije za uvjete učenja i rada, kao i kriterije za okvirne uvjete.
3. Ojačanim programom Garancija za mlade ⁽⁴⁵⁾ nastoji se svim mladima u dobi do 30 godina zajamčiti da u roku od četiri mjeseca otkad postanu nezaposleni ili završe formalno obrazovanje dobiju kvalitetnu ponudu za posao, nastavak obrazovanja, naukovanje ili pripravnništvo. U okviru tog programa Preporuka iz 2014. pokazala se kao važna referentna točka za mjerenje kvalitete ponuda za pripravnništvo.
4. Olakšavanje prelaska iz obrazovanja u kvalitetno zaposlenje nužno je za postizanje glavnog cilja Unije o stopi zaposlenosti od 78 % stanovništva u dobi od 20 do 64 godine do 2030.⁽⁴⁶⁾
5. Pripravnništvo mladima pomaže da steknu praktično radno iskustvo, poslodavcima postanu atraktivniji kandidati i lakše pronađu stabilno zaposlenje. Upravo je zato

⁴³ SL C 88, 27.3.2014., str. 1. Dostupno [ovdje](#).

⁴⁴ SL C 417, 2.12.2020., str. 1.

⁴⁵ SL C 372, 4.11.2020., str. 1.

⁴⁶ Jedan od tri socijalna cilja na razini EU-a iz [Akcijskog plana za provedbu europskog stupa socijalnih prava](#) koji se nastoje postići do 2030.

pripravništvo važna etapa na putu prema tržištu rada. Poslodavcima nudi mogućnost da privuku, obuču i zadrže mlade radnike. Omogućuje im da smanje svoje troškove traženja i zapošljavanja kvalificiranog osoblja tako da pripravnicima nakon pripravništva ponude stalno radno mjesto.

6. Nedostatak radne snage pogađa mnoga zanimanja na svim razinama vještina. S obzirom na predviđeno smanjenje broja radno sposobnog stanovništva i povećanje potražnje za nizom zanimanja bitnih za zelenu i digitalnu tranziciju, očekuje se da će se taj nedostatak samo povećavati. Njegovom ublažavanju moglo bi pomoći veće sudjelovanje mladih na tržištu rada i njihovo usavršavanje i/ili prekvalifikacija. Kvalitetno pripravništvo koristan je način za usavršavanje i/ili prekvalifikaciju, koji ljudima svih dobi omogućuje da kroz rad steknu praktične vještine kako bi se lakše uključili na tržište rada ili preusmjerili svoju karijeru.
7. Konferencija o budućnosti Europe proizvela je prijedlog o osiguravanju usklađenosti pripravništva i radnih mjesta mladih s određenim standardima kvalitete, među ostalim kad je riječ o plaćama i zabrani neplaćenog pripravništva na tržištu rada i izvan formalnog obrazovanja ⁽⁴⁷⁾.
8. Europski parlament u lipnju 2023. donio je rezoluciju u skladu s člankom 225. UFEU-a s preporukama Komisiji o kvalitetnim pripravništvima ⁽⁴⁸⁾. U toj je rezoluciji Komisiju pozvao „da ažurira i osnaži Preporuku Vijeća iz 2014. te da je pretvori u snažniji zakonodavni instrument”. Osim toga, pozvao ju je da u ažurirani kvalitativni okvir za pripravništvo doda nova načela. Konkretno, Europski parlament pozvao je Komisiju da „podnese prijedlog direktive o pripravništvima na otvorenom tržištu rada, pripravništvima u kontekstu aktivnih politika tržišta rada i pripravništvima koja su dio obveznog stručnog osposobljavanja, kako bi se osigurali minimalni standardi kvalitete, uključujući pravila o trajanju pripravništva, pristupu socijalnoj zaštiti u skladu s nacionalnim pravom i praksom te naknadama kojima se osigurava pristojan životni standard kako bi se izbjegle izrabljivačke prakse”.
9. Komisija je provela savjetovanje u dvije faze sa socijalnim partnerima na razini Unije, u skladu s člankom 154. UFEU-a, o potrebi za djelovanjem kojim bi se dodatno poboljšala kvaliteta pripravništva, ciljevima takvog djelovanja i pravnim načinima za njegovu provedbu. Socijalni partneri nisu postigli dogovor o pokretanju pregovora o tim pitanjima. Unatoč tome, važno je da se u tom području poduzmu mjere na razini Unije, tj. da se postojeći okvir za pripravništvo prilagodi uzimajući u obzir ishode savjetovanja sa socijalnim partnerima.
10. Komisija se opširno savjetovala s dionicima, uključujući pripravnike i organizacije mladih, pružatelje pripravništva, nacionalna javna tijela, obrazovne ustanove i stručnjake iz akademske zajednice.
11. Uz to, Komisija je 2023. ocijenila Preporuku iz 2014. ⁽⁴⁹⁾ i utvrdila da kvalitetna pripravništva, koja odražavaju načela te preporuke, pomažu zapošljivosti mladih. Načela kvalitete iz te preporuke i dalje se smatraju relevantnima i imaju dodanu vrijednost, ali je evaluacija pokazala da treba poboljšati njihovu primjenu, praćenje i provedbu. Pokazala je i da postoji prostor za jačanje okvira iz te preporuke, među ostalim kad je riječ o plaćama i pristupu socijalnoj zaštiti. Osim toga, kako bi se

⁴⁷ Konferencija o budućnosti Europe, Izvješće o konačnom ishodu, svibanj 2022. Dostupno [ovdje](#).

⁴⁸ Rezolucija Europskog parlamenta od 14. lipnja 2023. s preporukama Komisiji o kvalitetnim pripravništvima u EU-u (2020/2005(INL)). Dostupno [ovdje](#).

⁴⁹ Dostupno [ovdje](#).

olakšao prelazak u redovan radni odnos, pružatelji pripravništva mogli bi povećati potporu koju pružaju mladim radnicima nakon zapošljavanja. Utvrđeno je i da bi se podrška koja se pruža poslodavcima mogla poboljšati praktičnim smjernicama i financijskom potporom te povezati s primjenom načela kvalitete.

12. Evaluacija je pokazala i da je potrebno zajamčiti uključivost pripravništva i olakšati pristup pripravništvu za osobe u ranjivom položaju. Manjinama, osobama s invaliditetom, osobama koje žive u ruralnim, udaljenim i najudaljenijim regijama, osobama u nepovoljnom socioekonomskom položaju i osobama migrantskog podrijetla, pripadnicima romske zajednice i osobama s nižim stupnjem obrazovanja teže je doći do prilika za obavljanje pripravništva. Jedna je od prepreka koje osobama s invaliditetom otežavaju pristup pripravništvu nedostatak programa pripravništva koji bi bili prilagođeni njihovim potrebama, npr. koji bi ispunjavali posebne zahtjeve pristupačnosti.
13. Istraživanje Eurobarometra iz 2023. (FL523) ⁽⁵⁰⁾ pokazalo je da je 55 % ispitanika koji su obavili pripravništvo primalo plaću ili financijsku naknadu, što je povećanje s 40 % ispitanika iz istog istraživanja iz 2013. (FL378) ⁽⁵¹⁾. Potpun pristup socijalnoj zaštiti imalo je 33 % ispitanika iz 2023. (a djelomičan 28 % ispitanika) ⁽⁵²⁾.
14. Ova je Preporuka odgovor na potrebu za jačanjem kvalitativnog okvira za pripravništvo, koja je utvrđena u prethodno navedenoj evaluaciji i na koju je ukazao navedeni niz dionika. Cilj joj je poboljšati kvalitetu pripravništva, posebno kad je riječ o sadržaju učenja i osposobljavanja i o radnim uvjetima, radi lakšeg prelaska iz obrazovanja, nezaposlenosti ili neaktivnosti u svijet rada.
15. Za potrebe ove Preporuke pripravništvo bi se trebalo tumačiti kao ograničeno razdoblje plaćene ili neplaćene radne prakse, sa značajnom komponentom učenja i osposobljavanja, u kojem se sudjeluje radi stjecanja praktičnog i radnog iskustva u svrhu bolje zapošljivosti i olakšavanja prelaska na redovno zaposlenje ili pristupa određenoj profesiji. Ne dovodeći u pitanje moguće druge vrste utvrđene su sljedeće četiri vrste pripravništva: pripravništvo na otvorenom tržištu, pripravništvo koje je dio aktivnih politika tržišta rada, pripravništvo koje je dio kurikuluma formalnog obrazovanja i osposobljavanja, te pripravništvo koje je nužan preduvjet za pristup određenoj profesiji.
16. Pripravništvo na otvorenom tržištu temelji se na neobvezujućim ugovorima između pripravnika i (javnog/privatnog/neprofitnog) pružatelja pripravništva, bez uključenosti treće strane i bez formalne veze s obrazovanjem ili osposobljavanjem.
17. Pripravništvo kao dio aktivnih politika tržišta rada nudi se neaktivnim ili nezaposlenim osobama ili onima kojima prijeti rizik da ostanu bez zaposlenja, pri čemu javno tijelo (često služba za zapošljavanje) obično djeluje kao posrednik između pružatelja pripravništva i pripravnika.
18. Postoji i pripravništvo u svrhu učenja temeljenog na radu koje je dio kurikuluma formalnog obrazovanja i osposobljavanja (općeg, strukovnog ili visokog obrazovanja i osposobljavanja).

⁵⁰ Dostupno [ovdje](#).

⁵¹ Dostupno [ovdje](#).

⁵² U istraživanju Eurobarometra iz 2013. postavljeno je pitanje o zdravstvenom osiguranju (73 % ispitanika izjavilo je da su pokriveni), ali ne i o socijalnoj zaštiti.

19. Određene vrste pripravništva uređene su nacionalnim pravom i njihovo je dovršenje preduvjet za pristup određenoj profesiji (npr. medicina, arhitektura itd.).
20. Ova se Preporuka primjenjuje na sve vrste pripravništva iz uvodnih izjava od 16. do 19.
21. Budući da se pripravništva i programi učenja temeljenog na radu u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju, kako su utvrđeni u Preporuci Vijeća o europskom okviru za kvalitetna i učinkovita naukovanja ⁽⁵³⁾, među državama članicama uvelike razlikuju, države članice potiču se da u skladu s nacionalnim i regionalnim značajkama procijene hoće li na iskustva učenja temeljenog na radu u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju (SOO) primjenjivati okvir iz te ili okvir iz ove Preporuke. Kako bi svim polaznicima učenja temeljenog na radu zajamčile najvišu razinu zaštite, potiču se da s obzirom na nacionalne okolnosti odaberu onaj od ta dva okvira čiji uvjeti jamče višu razinu zaštite.
22. Bez pravednih plaća i pristupa primjerenoj socijalnoj zaštiti teško je zajamčiti ravnopravnost pristupa prilikama za obavljanje pripravništva. Ako nemaju alternativni izvor prihoda, skupine u ranjivom položaju teško se odlučuju na obavljanje pripravništva, posebno ako se pripravništvo ne plaća dovoljno ili uopće ili ako bi im stvorilo dodatne troškove, npr. kad bi se trebalo obavljati u drugoj regiji ili zemlji.
23. Nedovoljan pristup socijalnoj zaštiti može ugroziti dobrobit i (mentalno) zdravlje pripravnika, povećati njihovu ekonomsku nesigurnost, nestabilnost i rizik od siromaštva. Taj je rizik posebno velik za pripravnike iz skupina u nepovoljnom socioekonomskom ili na drugi način osjetljivom položaju. Pristup socijalnim pravima i naknadama pripravnika zna biti otežan, posebno zato što obično tek kratko uplaćuju obvezne doprinose. Povrh toga, većina sustava socijalne zaštite (osim zdravstvene zaštite) zahtijeva status zaposlene osobe, što isključuje pripravnike koji se ne smatraju radnicima.
24. Dulje trajanje pripravništva ili obavljanje više različitih pripravništva pripravnika odgađa pristup redovnom zaposlenju. To bi moglo biti i naznaka iskorištavanja pripravništva kao zamjene za redovan radni odnos.
25. Neka pripravništva opravdano traju dulje zbog svoje specifične prirode i vrste. Primjer takvih iznimki može biti pripravništvo čije je dovršenje nužan preduvjet za pristup određenoj profesiji, koje mora trajati dulje kako bi pripravnik stekao potrebno znanje, kompetencije i iskustvo. Dulje trajanje moglo bi koristiti i određenim pripravništvima koja su dio aktivnih politika tržišta rada i usmjerena na integraciju osoba u ranjivom položaju. Razlozi za dulje trajanje nekih pripravništva koja su dio kurikuluma formalnog obrazovanja i osposobljavanja mogu biti povezani s nastavnim programima.
26. Obavljanje više od jednog pripravništva i prakse u kojima se rad obavlja pod izlikom pripravništva umjesto na temelju radnog odnosa mogu biti posljedica toga što pružatelji pripravništva u oglasima za pripravništvo traže prethodno iskustvo u istom ili sličnom području. Ukupno trajanje pripravništva katkad se produljuje i višekratnim, među ostalim uzastopnim, obavljanjem pripravništva kod istog poslodavca. Takva praksa može biti još jedan pokazatelj da je riječ o radnom odnosu koji se lažno prikazuje kao pripravništvo. S druge strane, pružatelji pripravništva katkad imaju objektivne razloge zbog kojih od kandidata za pripravništvo zahtijevaju prethodno

⁵³ SL C 417, 2.12.2020., str. 1.

radno iskustvo. Na primjer, jednako dugo radno iskustvo katkad se može smatrati ekvivalentom kvalifikacije u određenom području aktivnosti ili stručnosti. Radno iskustvo moglo bi biti potrebno i za neka specijaliziranija pripravništva u svrhu pristupa određenoj profesiji.

27. Evaluacija je istaknula potrebu da se pripravnicima tijekom pripravništva pruža bolja potpora u obliku odgovarajućeg mentorstva. Stoga bi se ulogi nadglednika trebala dodati uloga mentora, koja bi obuhvaćala savjetovanje, obučavanje i podupiranje pripravnika radi njegovog osobnog razvoja i integracije u radno okruženje kad je god to izvedivo, uzimajući u obzir organizacijske potrebe i veličinu pružatelja pripravništva.
28. Rad na daljinu i hibridni radni uvjeti od pandemije bolesti COVID-19 postali su češći. Radi kvalitete i pristupačnosti pripravništva na daljinu i hibridnog pripravništva potrebno se prilagoditi tom češćem radu na daljinu, osiguravati odgovarajuće radno okruženje (uključujući opremu) i na primjeren način organizirati rad. Takva organizacija rada uključuje usmjeravanje, mentorstvo i dodjeljivanje zadaća koje se mogu obavljati na daljinu ili hibridno.
29. Radi veće transparentnosti u vezi s pojedinačnim prilikama za pripravništvo, pružatelje pripravništva trebalo bi poticati da u oglase i reklame za pripravništvo uključe informacije o uvjetima, posebno o iznosu plaće, radnim uvjetima, pokrivenosti socijalnom zaštitom, uključujući zdravstveno osiguranje i osiguranje u slučaju nesreće na radu, očekivanim zadaćama i komponenti učenja i osposobljavanja, po mogućnosti tako da navedu poveznicu na internetsku stranicu s tim informacijama.
30. Pružatelje pripravništva trebalo bi poticati da objavljuju informacije o svojim politikama zapošljavanja, posebno o udjelu bivših pripravnika među novozaposlenim radnicima. Taj se udio izračunava dijeljenjem broja pripravnika koji su (nakon dovršetka pripravništva) zaposleni na stalno radno mjesto s ukupnim brojem pripravnika kod tog poslodavca u istoj toj godini.
31. Službe za zapošljavanje i druge pružatelje profesionalnog usmjeravanja trebalo bi poticati da primjenjuju iste zahtjeve transparentnosti kao i pružatelji pripravništva kad pružaju informacije o prilikama za pripravništvo. Međutim, prepoznaje se da službe za zapošljavanje i drugi pružatelji profesionalnog usmjeravanja katkad nisu upoznati s baš svim elementima informacija propisanim u zahtjevima transparentnosti i da ovisе o informacijama koje im je pružatelj pripravništva voljan dati.
32. Kako bi se skupinama u ranjivom položaju zajamčio ravnopravan pristup pripravništvu, treba poraditi na dopiranju do njih, npr. provedbom ciljanih komunikacijskih i informacijskih strategija. Za djelotvornost takvih strategija bit će važno u njih uključiti relevantne dionike kao što su službe za zapošljavanje i ustanove za obrazovanje i osposobljavanje, a i prilagoditi postojeće komunikacijske alate kako bi informacije stigle do što većeg broja ljudi, uključujući osobe s određenim invaliditetom (npr. redizajnirati internetske stranice radi lakše čitljivosti).
33. Kako bi se osigurala primjena Preporuke, podrška poslodavcima treba se ojačati praktičnim smjernicama i financijskom potporom, a preduvjet za financijsku potporu mogla bi biti usklađenost ponuđenog pripravništva s načelima kvalitete iz ove Preporuke.
34. Prekogranično pripravništvo može biti posebno korisno jer pripravnicima nudi priliku da nauče strani jezik, iskuse novo okruženje, upoznaju se s drugom kulturom i steknu relevantne transverzne vještine. Podaci govore o povećanju prekogranične

mobilnosti pripravnika (⁵⁴), ali pristup prekograničnom pripravništvu mladima i dalje otežavaju nedostatak financijskih sredstava i nedostupnost relevantnih (i detaljnih) informacija. Kako bi prekogranično pripravništvo bilo pristupačnije, trebaju se pružati konkretnije praktične informacije, na primjer na portalu EURES-a.

35. U ostvarivanju njihovih radničkih prava pripravnicima bi mogli pomoći kanali za prijavljivanje nepravilnosti i loših radnih uvjeta. Pripravnici bi bili u boljem položaju i kad bi njihova prava mogli braniti predstavnici radnika.
36. Programi država članica za promicanje i ponudu kvalitetnih pripravništva mogu primati financijsku potporu iz europskih fondova. Provedbu ove Preporuke u državama članicama mogli bi poduprijeti Europski socijalni fond plus (ESF+) uspostavljen Uredbom (EU) 2021/1057 (⁵⁵), Mehanizam za oporavak i otpornost (RRF) uspostavljen Uredbom (EU) 2021/241 (⁵⁶) za prihvatljive reforme i ulaganja čija je provedba predviđena tijekom trajanja Mehanizma, odnosno do kraja 2026., u planovima za oporavak i otpornost država članica, Fond za pravednu tranziciju uspostavljen Uredbom (EU) 2021/1056 (⁵⁷) i Instrument za tehničku potporu uspostavljen Uredbom (EU) 2021/240 (⁵⁸).
37. Radi veće dosljednosti među pristupima različitih država članica Komisija je predložila direktivu (COM(2024) 132) o utvrđivanju zajedničkog okvira načela i mjera za poboljšanje i provedbu radnih uvjeta pripravnika i za borbu protiv lažnog prikazivanja redovnih radnih odnosa kao pripravništva.
38. Kad je riječ o informacijama koje se trebaju pružati u pisanom ugovoru o pripravništvu, pripravnici koji se smatraju radnicima imaju pravo dobiti informacije u skladu s minimalnim zahtjevima za davanje obavijesti utvrđenima u Direktivi (EU) 2019/1152 Europskog parlamenta i Vijeća (⁵⁹). Za pripravnike koji se smatraju radnicima elementi ove Preporuke koji nisu obuhvaćeni tom direktivom trebali bi se uzeti u obzir povrh tih minimalnih zahtjeva.
39. Provedba ove Preporuke ne bi se trebala smatrati valjanim temeljem za smanjenje opće razine zaštite pripravnika koji su njome obuhvaćeni.
40. U provedbi ove Preporuke trebalo bi izbjegavati nametanje administrativnih, financijskih ili pravnih ograničenja na način kojim bi se otežali osnivanje ili razvoj malih i srednjih poduzeća (MSP-ovi). Stoga se države članice pozivaju da procijene učinak svojih politika ili reformi na MSP-ove kako bi osigurale da on ne bude neproporcionalan, pri čemu posebnu pozornost treba posvetiti mikropoduzećima i administrativnom opterećenju, i da objave rezultate tih procjena.
41. Ova Preporuka zamjenjuje Preporuku Vijeća od 10. ožujka 2014. o kvalitativnom okviru za pripravništvo, koju države članice stoga više ne bi trebale primjenjivati,

PREPOZNAJE NAMJERU KOMISIJE DA:

⁵⁴ Prema podacima o raširenosti prekograničnih pripravništva: povećanje s 9 % u 2014. na 19 % u 2022. prema evaluaciji Preporuke Vijeća iz 2014., što potkrepljuju rezultati istraživanja Eurobarometra iz 2023. (FL523), u kojem je 21 % ispitanika obavilo barem jedno pripravništvo u drugoj zemlji EU-a.

⁵⁵ SL L 231, 30.6.2021., str. 21.

⁵⁶ SL L 57, 18.2.2021., str. 17.

⁵⁷ SL L 231, 30.6.2021., str. 1.

⁵⁸ SL L 57, 18.2.2021., str. 1.

⁵⁹ SL L 186, 11.7.2019., str. 105.

42. potiče blisku suradnju s državama članicama, socijalnim partnerima i drugim zainteresiranim stranama radi brze primjene ove Preporuke;
43. surađuje s državama članicama, socijalnim partnerima, službama za zapošljavanje, organizacijama mladih i pripravnika, ustanovama za obrazovanje i osposobljavanje i drugim dionicima na promicanju ove Preporuke, među ostalim tako da ukazuje na važnost načela kvalitete i koristi pripravništva za mlade i pružatelje pripravništva;
44. potiče i podupire provedbu ove Preporuke, pa i time što će olakšavati razmjene primjera dobre prakse među državama članicama i među dionicima putem postojećih mreža, uključujući partnerstva za vještine u okviru Pakta za vještine;
45. podupire provedbu ove Preporuke odgovarajućim financiranjem Unije, u skladu s relevantnim pravnim okvirima, kako bi se povećala ponuda kvalitetnih pripravništva;
46. s državama članicama surađuje na prikupljanju ograničenog skupa podataka o pripravništvu, posebno radi praćenja napretka u primjeni ove Preporuke i pazeći da pritom ne uzrokuje preveliko opterećenje u vezi s obvezom izvješćivanja;
47. u suradnji s državama članicama i uz potporu Odbora za zapošljavanje nastavi pratiti napredak u primjeni ojačanog kvalitativnog okvira za pripravništvo na temelju postojećih instrumenata za praćenje koji se upotrebljavaju u okviru europskog semestra;
48. Vijeću podnese izvješće o napretku u primjeni ove Preporuke na temelju informacija koje joj dostave države članice u roku od [tri godine] od datuma njezina donošenja,

DONIJELO JE OVU PREPORUKU:

Cilj i opseg

1. Cilj je ove Preporuke poboljšati kvalitetu pripravništva, posebno kad je riječ o sadržaju učenja i osposobljavanja i o radnim uvjetima, radi lakšeg prelaska iz obrazovanja, nezaposlenosti ili neaktivnosti u svijet rada.
2. Ova bi Preporuka trebala obuhvaćati sve pripravnike, bez obzira na njihov radni status, uključujući pripravnike koji su radnici samo ako i u mjeri u kojoj pravom Unije nisu utvrđene jednakovrijedne ili povoljnije odredbe.

Načela kvalitete

PREPORUČUJE DA DRŽAVE ČLANICE:

Pisani ugovor

3. osiguraju da se pripravništvo temelji na pisanom ugovoru koji prije početka pripravništva sklapaju pripravnik i pružatelj pripravništva;
4. osiguraju da se u ugovorima o pripravništvu utvrđuju elementi informacija navedeni u članku 4. Direktive (EU) 2019/1152, komponenta učenja i osposobljavanja, uključujući njezine ciljeve, radni uvjeti, zadaće koje treba obavljati, aranžmani za mentorstvo, nadzor i evaluaciju, pojedinosti o pokrivenosti socijalnom zaštitom, među ostalim zdravstvenim osiguranjem i zaštitom u slučaju nesreće na radu i profesionalnih bolesti,

prava i obveze stranaka u skladu s primjenjivim pravom Unije i nacionalnim pravom, kolektivnim ugovorima i praksom te, prema potrebi, politika pružatelja pripravništva o povjerljivosti i vlasništvu nad pravima intelektualnog vlasništva;

Uvjeti učenja i rada

5. osiguraju da se posebni ciljevi učenja i osposobljavanja utvrđuju uz savjetovanje s pripravnicima kako bi im se pomoglo da steknu praktično iskustvo i relevantne vještine. Zadaće koje se dodjeljuju pripravniku trebale bi voditi postizanju tih ciljeva;
6. osiguraju da su pripravnici pošteno plaćeni, uzimajući u obzir elemente kao što su njihove zadaće i odgovornosti, zahtjevnost pripravničkog rada i složenost komponente učenja i osposobljavanja;
7. djelotvornim praćenjem i provedbom zajamče poštovanje prava i radnih uvjeta pripravnika u skladu s primjenjivim pravom Unije i nacionalnim pravom, uključujući propise o zdravlju i sigurnosti, ograničenje trajanja tjednog radnog vremena, najmanja dnevna i tjedna razdoblja odmora i, ako je primjenjivo, najmanji broj dana godišnjeg odmora;
8. osiguraju da pružatelji pripravništva odrede nadglednika koji će pripravnika usmjeravati u obavljanju dodijeljenih zadataka, nadgledati njegove aktivnosti te pratiti i ocjenjivati njegov napredak;
9. osiguraju da pružatelji pripravništva odrede mentora koji će pripravniku služiti kao savjetnik i pružati mentorstvo i potporu, kad god je to moguće s obzirom na organizacijske potrebe i veličinu pružatelja pripravništva;
10. osiguraju da pružatelji pripravništva nude odgovarajuće, sigurno i zdravo radno okruženje, uključujući opremu i organizaciju rada u slučaju pripravništva na daljinu i hibridnog pripravništva;
11. osiguraju razumno trajanje pripravništva koje nije dulje od šest mjeseci, osim u slučajevima kad je dulje trajanje objektivno opravdano i uzimajući u obzir nacionalnu praksu. U slučaju višekratnog, među ostalim uzastopnog, obavljanja pripravništva kod istog poslodavca, da osiguraju da ukupno trajanje tog pripravništva ne bude dulje od šest mjeseci, osim u slučajevima kad je dulje trajanje objektivno opravdano;
12. razjasne okolnosti i uvjete pod kojima se pripravništvo može produljiti ili obnoviti nakon dovršetka prvotnog pripravništva;

13. osiguraju da poslodavci od kandidata za pripravništvo ne zahtijevaju prethodno radno iskustvo u dotičnom području rada, osim ako je to objektivno opravdano;
14. zajamče praksu uključivanja odredbe u ugovor o pripravništvu prema kojoj ga pripravnik ili pružatelj pripravništva mogu raskinuti pismenom obaviješću koju dostavljaju dovoljno rano unaprijed s obzirom na trajanje pripravništva i relevantnu nacionalnu praksu;
15. u suradnji s nadležnim tijelima pripravnicima osiguraju kanale za prijavljivanje nepravilnosti i loših radnih uvjeta i informiraju pripravnike o tim kanalima;

Socijalna zaštita

16. pripravnicima osiguraju pristup odgovarajućoj socijalnoj zaštiti, uključujući potrebno osiguranje u skladu s nacionalnim zakonodavstvom, uzimajući u obzir, ako je primjenjiva, Preporuku Vijeća od 8. studenoga 2019. ⁽⁶⁰⁾;

Odgovarajuće priznavanje pripravništva

17. promiču priznavanje i potvrđivanje znanja, vještina i stručnosti stečenih tijekom pripravništva i potiču pružatelje pripravništva da, ako je to primjenjivo, na temelju procjene izdaju uvjerenja o stečenom znanju, vještinama i stručnosti, po mogućnosti u digitalnom obliku;

Zahtjevi transparentnosti

18. osiguraju da pružatelji pripravništva u svoje oglase i reklame za pripravništvo uključe informacije o uvjetima, posebno o razini plaće, radnim uvjetima, pokrivenosti socijalnom zaštitom, uključujući zdravstveno osiguranje i osiguranje u slučaju nesreće na radu, očekivanim zadaćama i komponenti učenja i osposobljavanja;
19. potiču pružatelje pripravništva da daju informacije o svojim politikama zapošljavanja, među ostalim o udjelu bivših pripravnika među novim radnicima koje su zaposlili prethodnih godina;
20. potiču službe za zapošljavanje i druge pružatelje profesionalnog usmjeravanja da primjenjuju zahtjeve transparentnosti iz točke 18. kad pružaju informacije o pripravništvu;

Uključivost pripravništva

⁶⁰ Preporuka Vijeća od 8. studenoga 2019. o pristupu radnika i samozaposlenih osoba socijalnoj zaštiti (SL C 387, 15.11.2019., str. 1.).

21. porade na dopiranje do potencijalnih pripravnika koji pripadaju skupinama u ranjivom položaju, među ostalim ukazivanjem na koristi koje kvalitetno pripravništvo ima za zapošljivost;
22. osiguraju jednako postupanje i nediskriminaciju u pripravništvu, među ostalim na temelju kriterija odabira i u politikama zapošljavanja, i svim kandidatima, a posebno onima iz skupina u ranjivom položaju, olakšaju pristup prilikama za pripravništvo;
23. osiguraju da pružatelji pripravništva u svojim oglasima i reklamama za pripravništvo upotrebljavaju rodno neutralan i uključiv jezik;
24. osiguraju da su programi pripravništva, uključujući radna mjesta, obuke, digitalne alate i uredsku i radnu opremu, prilagođeni pojedinačnim potrebama pripravnika ako je to primjenjivo, posebno za pripravnike s invaliditetom, među ostalim tako da zajamče primjerene razumne prilagodbe u skladu s člankom 5. Direktive Vijeća 2000/78/EZ;

Prekogranično pripravništvo

25. olakšaju prekograničnu mobilnost pripravnika u Uniji, među ostalim tako da pojasne nacionalni pravni okvir koji se primjenjuje na pripravništvo, uvedu jasna pravila o primanju pripravnika iz drugih država članica i slanju pripravnika u druge države članice i smanje s tim povezane administrativne formalnosti;
26. iskoriste mrežu EURES za potporu prekograničnoj mobilnosti pripravnika i razmjenjuju informacije o plaćenim pripravništvima na portalu EURES-a, u skladu s odgovarajućim odredbama Uredbe (EU) 2016/589 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁶¹⁾;
27. sastave dodatne praktične smjernice i informacije za (potencijalne) pripravnike o prekograničnim pripravništvima za objavu na portalu EURES-a, među ostalim u formatima koji su dostupni osobama s različitim vrstama invaliditeta;
28. podupiru pružatelje pripravništva i ustanove za obrazovanje i osposobljavanje u olakšavanju prekograničnog pripravništva, a pritom što bolje iskorištavaju europske inicijative, posebno program Erasmus+ uspostavljen Uredbom (EU) 2021/817 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁶²⁾;

⁶¹ Uredba (EU) 2016/589 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. travnja 2016. o Europskoj mreži službi za zapošljavanje (EURES), pristupu radnika uslugama mobilnosti i daljnjoj integraciji tržišta rada i izmjeni uredaba (EU) br. 492/2011 i (EU) br. 1296/2013 (SL L 107, 22.4.2016., str. 1.). [Dostupno ovdje](#).

⁶² Uredba (EU) 2021/817 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. svibnja 2021. o uspostavi programa „Erasmus+”: programa Unije za obrazovanje, osposobljavanje, mlade i sport te o stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 1288/2013 (SL L 189, 28.5.2021., str. 1.). Dostupno [ovdje](#).

29. potiču primjenu načela ove Preporuke, ako je primjenjivo, u ugovorima o mobilnosti pripravnika između organizacija pošiljateljica u Europskoj uniji i organizacija primateljica izvan Unije;

Dodatna potpora za pripravništvo

30. potiču pružatelje pripravništva i posredničke organizacije, kao što su službe za zapošljavanje i ustanove za obrazovanje i osposobljavanje, da pripravnicima tijekom pripravništva osiguraju profesionalno usmjeravanje, kao što su profesionalno savjetovanje i prilike za umrežavanje, kako bi im se olakšao prelazak iz pripravništva u redovan radni odnos;

Okvirni uvjeti

31. osiguravaju aktivno sudjelovanje socijalnih partnera u primjeni ove Preporuke;
32. promiču aktivno sudjelovanje službi za zapošljavanje, ustanova za obrazovanje i osposobljavanje, pružatelja osposobljavanja i drugih relevantnih dionika u primjeni ove Preporuke;
33. predstavnicima radnika omogućuje sudjelovanje u svim relevantnim sudskim ili upravnim postupcima za ostvarivanje prava i obveza koji proizlaze iz primjenjivog nacionalnog prava. Predstavnici radnika mogu djelovati u ime jednog ili više pripravnika ili im pružiti potporu u slučaju kršenja bilo kojeg prava ili obveze koja proizlazi iz primjenjivog nacionalnog prava, uz odobrenje dotičnog ili dotičnih pripravnika;

Provedba na nacionalnoj razini

Primjena ojačanog kvalitativnog okvira za pripravništvo

34. poduzmu potrebne mjere za što bržu primjenu ove Preporuke i do [datum donošenja + 18 mjeseci] dostave plan provedbe u kojem se utvrđuju odgovarajuće mjere koje treba poduzeti na nacionalnoj razini;
35. predvide financijsku i/ili nefinancijsku potporu za provedbu ove Preporuke, kao što su praktične smjernice za pružatelje pripravništva, posebno kako bi se doprlo do ranjivih skupina, mikropoduzeća te mala i srednja poduzeća;

Potpora za povećanje zapošljivosti pripravnika

36. pružateljima pripravništva nude poticaje za zapošljavanje pripravnika na stalno radno mjesto nakon što uspješno dovrše pripravništvo;

37. iskoriste relevantne fondove i instrumente Unije kako bi se povećao broj kvalitetnih pripravnštva koja su u skladu sa smjernicama iz ove Preporuke;

Daljnje mjere

38. zajedno s Komisijom rade na prikupljanju podataka o pripravnštvu, posebno kako bi se upotrijebili za oblikovanje politike o kvaliteti pripravnštva.

Sastavljeno u Bruxellesu

*Za Vijeće
Predsjednik*